

HANDELINGEN VAN DE APOSTELEN

LEERPLAN

Versie leerplan: 01-09-2014

Versie Module: BT08/A/1

Studie: Opleiding Theologie

Vakgroep: Bijbelse Theologie

Studiepunten: 3 EC | 84 studie-uren

Inhoud

Het boek Handelingen wordt wel 'de brug tussen de Evangelieën en de Brieven' genoemd. Dit boek geeft ons een schat aan informatie over wat zich onder de bezielende leiding van de Heilige Geest heeft afgespeeld na Jezus' hemelvaart: het ontstaan van de eerste christelijke gemeente in Jeruzalem, de verspreiding van het evangelie (tot in Rome) onder Joden én heidenen, o.a. door de bediening van apostelen als Petrus en Paulus en door de zendingsreizen van de laatste.

Belangrijke (heils)historische ontwikkelingen die zich in de tijd tussen circa 33 en 63 n.C. hebben voorgedaan, worden in dit boek helder weergegeven. Zonder kennis van dit boek is er weinig zicht op het ontstaan en de achtergronden van de moedergemeente in Jeruzalem en de diverse gemeenten uit de NT-brieven en zullen ook vragen over de achtergrond en het gezag van de apostel Paulus onbeantwoord blijven.

Leerdoelen

Algemeen

Na studie van de leerstof ben je bekend met de inleidingsvraagstukken, en met de inhoud en de theologie van de betreffende Bijbelboeken. Je bent op de hoogte van de omvang en relevantie van het aandachtsgebied en in het bijzonder van de belangrijkste Bijbels-theologische vraagstukken (inclusief belangrijke stromingen en hun vertegenwoordigers) en bent in staat hierin beargumenteerd een eigen positie in te nemen. Tevens ken je de belangrijkste (soorten) literatuur, kunt deze interpreteren, evalueren en benutten. Ten slotte ben je in staat een vertaalslag te maken van Bijbel en theologie naar gemeenteverband en het persoonlijk geloofsleven.

Vakspecifiek

Na deelname aan dit vak en bestudering van de behandelde stof ben je bekend met de volgende woorden en begrippen en kunt deze kort omschrijven:

Kennisverwerving

Inzicht en vaardigheid

Brugfunctie, selectieve geschiedschrijving, Lucas-accenten, identiteit Theofilus, moedergemeente, apostelen, oudsten, de zeven, Joden, proselieten, godvrezenden, heidenen, zendingsreizen, besluit apostelconvent, wij-gedeelten, reisgenoten, ooggetuigen, vermeende tegenstrijdigheden, Hegeliaanse geschiedbeschouwing, vormkritiek, redactiekritiek, verhouding Handelingen – Galaten.

Na afronding van dit vak heb/kun je:

- inzicht verworven aangaande de meervoudige doelstelling en het meervoudig belang van het Bijbelboek;
- oog gekregen voor de bijdrage van Lucas aan de historische en theologische informatie over de vroegste Gemeente;
- inzicht gekregen in de eigen, unieke theologische bijdrage van het Bijbelboek in relatie tot de rest van het Nieuwe Testament;
- inzicht gekregen in de identiteit van de apostelen en de oudsten (in Jeruzalem) en hun belang voor de Gemeente van Jezus Christus;
- inzicht gekregen in het belang van de persoon en (de omvang van) het werk van de apostel Paulus;
- inzicht gekregen in de heilshistorische ontwikkelingen in de periode die het Bijbelboek beschrijft, vooral rond het toetreden van heidenen tot de Gemeente;
- inzicht gekregen in de verspreiding van het evangelie en het verloop van het vroegste zendingswerk, zoals in het Bijbelboek beschreven, mede uitgaande van Handelingen 1:8;
- aangeven waarom de naam van het Bijbelboek al dan niet goed gekozen is;
- aangeven wat het belang c.q. de bijdrage van het Bijbelboek is t.a.v. de NT-brieven, t.a.v. apostolisch gezag en t.a.v. theologie en ethiek;
- geopperde historische en theologische verschillen tussen Handelingen en de brieven van Paulus (alsmede de effecten daarvan) beschrijven en beargumenteerd evalueren;
- aan de hand van een tiental voorbeelden uit het Bijbelboek de parallellen weergeven tussen de persoon en het werk van de apostel Petrus en de apostel Paulus;
- achtergrondinformatie geven over auteur (Lucas) en geadresseerde (Theofilus);
- aangeven welke rol Petrus, Johannes, Jacobus (2x), Stefanus, Filippus, Barnabas, Paulus, Silas, Timothëus, Apollos, Priscilla en Aquila in het Bijbelboek spelen;
- inzichtelijk maken welke bronnen de auteur heeft kunnen gebruiken voor het schrijven van het Bijbelboek;
- een historische schets geven van de verschillende inzichten omtrent de historische betrouwbaarheid van het Bijbelboek van

1800 tot heden, mede met gebruikmaking van de begrippen 'redactiekritiek' en 'vormkritiek';

- bezwaren tegen de historische betrouwbaarheid van het Bijbelboek beschrijven en beargumenteerd weerleggen
- de theologie van het Bijbelboek in hoofdlijnen verwoorden op het gebied van de Eigenlijke theologie, Kosmologie, Antropologie, Christologie, Pneumatologie, Soteriologie, Ecclesiologie, Eschatologie, en Bibliologie;
- de diverse reizen van de apostel Paulus beschrijven, onderlinge verschillen aangeven en essentiële plaatsen en gebeurtenissen benoemen;
- op een landkaart de ligging van alle in het Bijbelboek genoemde topografische gegevens aanwijzen.

Attitude

Gedurende en na dit vak ben je (meer) onder de indruk geraakt van het werk van de heilige Geest in de vroege Kerk in het algemeen, en hoe Hij door enkele leidinggevende personen de Kerk enorm heeft doen groeien in het bijzonder. Zo ben je geënthousiasmeerd om ook jezelf op soortgelijke wijze te laten leiden door diezelfde Geest om verdere ontwikkeling van Gods Koninkrijk tot stand te brengen.

Toetsing

Schriftelijk of digitaal tentamen over de module, de inhoud van het betreffende Bijbelboek (inclusief de topografische gegevens uit het Bijbelboek) en eventueel aanvullende lesstof.

Literatuur

Verplichte literatuur

Module Handelingen.

Het Bijbelboek Handelingen van de Apostelen.

Aanbevolen literatuur

Bruggen, Jakob van. 2001. *Paulus: pionier voor de Messias van Israël*. Commentaar op het Nieuwe Testament. Derde serie. Kampen: Kok.

_____. 1995. *Ambten in de apostolische kerk: een exegetisch mozaïek*. Kampen: Kok.

Eck, John van. 2003. *Handelingen: de wereld in het geding*. Commentaar op het Nieuwe Testament. Derde serie. Kampen: Kok.

Houwelingen, P.H.R. van. 2010. *Apostelen: dragers van een spraakmakend evangelie*. Commentaar op het Nieuwe Testament. Derde serie. Kampen: Kok.

Mulder, H. 1992. *De Handelingen der apostelen: een bijbels reisboek*. Zoetermeer: Boekencentrum.

Verhoef, E. 2009. *Filippi: hoe het christendom in Europa begon*. Almere: Parthenon.

Zie verder de lijst met aanbevolen literatuur op het Studieportaal.

